

๔๙

เน มื ร าช ช าด ก

บ ำ เ พื ญ อ ธิ ษ ฐ า น บ าร มี (๓)

บุคคลย่อมบังเกิดในชาติตติยตระกูลเพราะพรหมจรรย์ขั้นต่ำ
บุคคลย่อมเข้าถึงความเป็นเทวดาเพราะพรหมจรรย์ชั้นกลาง
และบุคคลย่อมบริสุทธิ์ เพราะพรหมจรรย์อย่างสูงสุด

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอุชิฐานบารมี (๓)

๔๓๐

ภารกิจส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในโลกนี้เป็นภาระที่เกี่ยวข้องกับการ
ทำมาหาเลี้ยงชีพในแต่ละวัน มนุษย์ทั้งหลายมักติดข้องกันอยู่
เช่นนี้มายาวนาน ทำให้ลืมเลือนภารกิจหลักที่แท้จริงของชีวิต คือ
การเกิดมาสร้างบารมี ทำความบริสุทธิ์บริบูรณ์ให้แก่ตนเอง
ด้วยการกลั่นจิตกลั่นใจให้ใสบริสุทธิ์ จนกระทั่งเข้าถึงความ
บริสุทธิ์ภายใน ถึงดวงธรรม ถึงกายภายใน จนกระทั่งเข้าถึง
พระธรรมกาย จะได้ทำกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป นี่คือเป้าหมาย
ในการเกิดมาในแต่ละภพแต่ละชาติ เราต่างมีความปรารถนาที่
จะทำกันเช่นนี้ จึงควรตั้งใจทำความบริสุทธิ์กาย วาจาใจ ให้เกิดขึ้น
ด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรม

มีวาระพระบาลีไว้ใน เนมิราชชาดก ว่า

“ทีเนน พุทมจรีเยน   ขตติเย อุปชชติ
มชฺฌิเมน จ เทวตตัม   อุตตเมน วิสุชฌติ

บุคคลย่อมบังเกิดในขัตติยตระกูลเพราะพรหมจรรย์
ชั้นต่ำ บุคคลย่อมเข้าถึงความเป็นเทวดาเพราะพรหมจรรย์
ชั้นกลาง และบุคคลย่อมบริสุทธิ์ เพราะพรหมจรรย์อย่าง
สูงสุด”

การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถแนะนำสั่งสอนและ
ชักเตือนตัวเอง ให้ดำรงอยู่บนเส้นทางสรวรรคนิพพาน ซึ่งเป็น

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๓)

๔๓๑

เส้นทางของพระอริยเจ้าได้นั้น ท่านผู้นั้นต้องได้รับการฝึกหัด
ขัดเกลาทั้งกาย วาจา ใจมาอย่างดี ได้ฟังธรรมและปฏิบัติธรรม
มามาก คนส่วนใหญ่เมื่อเกิดมาในโลกนี้ซึ่งเป็นกามภพ ที่มีทั้ง
มนุษย์และสรรพสัตว์หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ ๒ เท้า ๔ เท้า
มีเท้ามากมีเท้าน้อย หรือไม่มีเท้าก็ตาม สัตว์บก สัตว์ปีก หรือ
สัตว์น้ำทั้งหลาย ต่างยังข้องเกี่ยวอยู่กับกามคุณ ยังยินดี
เพลิดเพลินในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ทั้งหลาย
จิตใจยังหมกมุ่นในเรื่องการทำมาหากิน แสวงหาความ
สนุกสนานความบันเทิง และเนื่องจากอวิชชาที่มาทอหุ้มดวง-
ปัญญาไว้ ทำให้เสมือนคนหลงทางอยู่ในที่มืด ไม่รู้ว่าสาระที่
แท้จริงของชีวิตคืออะไร ทางออกของชีวิตอยู่ตรงไหน และจะ
เข้าถึงความสุขที่แท้จริงได้อย่างไร เมื่อไม่รู้ ชีวิตจึงเวียนวนอยู่
ในสังสารวัฏรำไป

ส่วนพระบรมโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลายนั้น ท่านได้สร้าง
บารมีผ่านพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานับพระองค์ไม่ถ้วน และไม่
ประมาทในชีวิตหมั่นสำรวจตรวจตราดูตัวเอง ว่าเกิดมาแต่ละภพ
แต่ละชาติที่มุ่งปรารถนาในตัวเองให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ ท่านทำไป
ได้มากน้อยแล้วเพียงใด หากพบว่ายังมีบารมีไหนที่ยังพร่องอยู่
ท่านจะหมั่นสร้างเสริมให้เจริญยิ่งขึ้นไป เพราะฉะนั้นแม้ภพชาติ
จะกิดขวาง ทำให้ความเห็น ความจำ ความคิด และความรู้ของ

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอุชิฐานบารมี (๓)

๔๓๒

ท่านลืมนเลือนขาดหายไปบ้าง แต่ด้วยบุญกุศลที่เกิดจากการ
ประพฤติธรรมให้ท่าน รักษาศีลและเจริญภาวนามานับภพนับชาติ
ไม่ถ้วนนี้ ยังคงคอยกระตุ้นเตือนให้ท่านไม่ประมาทคลาดจาก
ทางของพระนิพพาน

ตอนที่แล้ว ได้กล่าวถึงการบังเกิดขึ้นของพระเจ้าเนมิราช
ที่ท่านเกิดมาเพื่อสร้างบารมีให้แก่วรรพ และตั้งใจที่จะเป็นผู้อรร
วงศ์ของนักบวชเป็นคนสุดท้าย เพราะท่านรู้ด้วยญาณในสมัยที่
เป็นมหาพรหม ตั้งแต่ก่อนมาเกิดว่า หลังจากทีพระองค์ได้
ครองราชย์แล้ว วงศ์ตระกูลจะสูญสลาย เพราะไม่มีใครสามารถ
ที่จะดำรงรักษาวงศ์ของพระองค์ได้อีกต่อไป ดังนั้นเมื่อท่านได้
ครองราชสมบัติแล้วจึงได้สร้างมหาทานบารมีอย่างเต็มที่เต็มกำลัง
และยังชักชวนให้มหาชนได้สร้างบุญกุศล จนเป็นเหตุให้ได้ไป
บังเกิดในสวรรค์กันมากมายนับไม่ถ้วน

*เมื่อพระเจ้าเนมิราชทรงได้บริจาคมหาทานอย่างเต็มที่
อีกทั้งได้สมาทานศีล ประพฤติพรหมจรรย์ในวันอุโบสถ แต่
พระองค์ทรงสงสัยว่า ระหว่างการให้ทานกับการประพฤติ
พรหมจรรย์ สิ่งไหนจะมีผลมากกว่ากัน ระหว่างที่กำลังพิจารณา

เนมิราชชาตก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๓)

๔๓๓

ปัญหายู่นั้น พิภพของท้าวลักกะเทวราชก็แสดงอาการเร่าร้อน ท้าวลักกะทรงตรวจดู ทรงเห็นพระเจ้าเนมิราชกำลังปริวิตกถึง ปัญหาที่ทรงตั้งขึ้นมาเอง จึงคิดที่จะลงจากเทวโลกเพื่อไปช่วย คลายความสงสัยของพระเจ้าเนมิราช พระองค์เสด็จมาตามลำพัง ทำสกลราชนิเวศน์ให้สว่างไสวเป็นอันเดียวกัน เสด็จเข้าสู่ห้อง บรรทมของพระเจ้าเนมิราช แผ่รัศมีออกไป และประทับยืนอยู่ กลางอากาศ

พระเจ้าเนมิราชทอดพระเนตรเห็นท้าวลักกะเสด็จมาใน ยามราตรีเช่นนั้น เกิดความปลื้มปิติว่า มีเทพมาเยือน จึงได้ตรัสถามว่า “ท่านเป็นเทวดา คนธรรพ์ หรือเป็นท้าวลักกะผู้ให้ทาน ในกาลก่อน รัศมีของท่านสว่างไสวสวยงามยิ่งนัก ข้าพเจ้านี้ยังไม่เคยเห็นท่านมาก่อนเลย ขอท่านจงบอกข้าพเจ้าด้วยเถิด ว่า ท่านเป็นใคร ขอความเจริญจงมีแก่ท่านผู้มาเยือนในยามราตรีนี้เถิด” ท้าวลักกะตรัสตอบว่า “ดูก่อนมหाराชผู้เป็นจอมมนุษย์ หม่อมฉันเป็นท้าวลักกะจอมเทพ ขอพระองค์อย่าทรงหวาดวิตกไปเลย เชิญตรัสถามปัญหาที่มีพระประสงค์เถิด”

พระเจ้าเนมิราชทรงได้โอกาสเช่นนั้น จึงตรัสถามว่า “ข้าแต่เทวราชผู้เป็นใหญ่ในหมู่เทพทั้งหลาย หม่อมฉันขอทูลถามพระองค์ว่า ทานหรือพรหมจรรย์อย่างไหนมีผลานิสงส์มาก

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอุชิฐานบารมี (๓)

๔๓๔

กว่ากัน” ท้าวสักกะทรงทราบวิบากแห่งพรหมจรรย์จึงตรัสตอบว่า “บุคคลย่อมบังเกิดในชาติตติยสกุล เพราะประพฤติพรหมจรรย์อย่างต่ำ บุคคลได้เป็นเทพเจ้า เพราะประพฤติพรหมจรรย์ปานกลาง บุคคลย่อมหมดจดวิเศษเพราะประพฤติพรหมจรรย์อันสูงสุด หมู่พรหมเหล่านั้นอันใครๆ จะพึงได้เป็นด้วยการประพฤติวิจวอนก็หาไม่ แต่ต้องเป็นผู้ไม่มีเรื่อนบำเพ็ญตบะธรรมคือ พรหมวิหารธรรม จึงจะได้บังเกิดในพรหมโลก”

หลวงพ่อบออธิบายขยายความถ้อยคำของท้าวสักกะเพิ่มเติมว่า ท่านกล่าวถึงพรหมจรรย์ระดับต่างๆ ซึ่งส่งผลให้ผู้ปฏิบัติได้รับตำแหน่งหรือบังเกิดในสถานที่ซึ่งแตกต่างกันนั้น มีความหมายลึกซึ้งหรือกินความกว้างเพียงไร คำว่า พรหมจรรย์อย่างต่ำ หมายถึงการรักษาศีลที่เรียกว่าเมถุนวิริติ คือ เว้นจากการล่วงละเมิดในกามนั้นเอง ผู้บำเพ็ญหากปรารธนา ย่อมสามารถไปบังเกิดในชาติตติยสกุลได้

การได้อุปจารฌาน คือ ทำให้ใจเป็นสมาธิอยู่ภายใน ด้วยใจที่ปลอดโปร่งจากนิวรณ์ธรรมทั้งปวง ชื่อว่า พรหมจรรย์อย่างกลาง ผู้บำเพ็ญหากปรารธนาย่อมไปเกิดเป็นเทวดา ต่อมาเมื่อฝึกสมาธิจนใจหยุดใจนิ่งหนักเข้า จนสามารถทำสมาบัติ ๘ ให้เกิดขึ้นได้ ชื่อว่า พรหมจรรย์ชั้นสูง ผู้บำเพ็ญพรหมจรรย์ชั้นนี้

เนมิราชชาตก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๓)

๔๓๕

หากปรารถนาไปเกิดในพรหมโลก เมื่อสิ้นอายุขัยย่อมได้ไปบังเกิดในพรหมโลกอย่างแน่นอน นั่นเป็นเพียงพรหมจรรย์ชั้นสูงของนักบวชในยุคลสมัยนั้น

สำหรับยุคสมัยของเราซึ่งมีพระพุทธศาสนาบังเกิดขึ้น ฤกษ์ผู้มีศีลบริสุทธิ์ รักษาศีลไม่ให้อ่างพร้อย ถ้ายังปรารถนาเทพนิยายอย่างใดอย่างหนึ่ง พรหมจรรย์ของท่านก็ยังถือว่าเป็นพรหมจรรย์ชั้นต่ำ เมื่อละสังขารไปแล้ว ย่อมสามารถไปบังเกิดในเทวโลกตามที่ปรารถนาได้ ส่วนการที่ฤกษ์ผู้มีศีลบริสุทธิ์สามารถยังสมบัติ ๘ ให้บังเกิดขึ้น ชื่อว่าพรหมจรรย์อย่างกลาง ครั้นละสังขาร ย่อมไปบังเกิดในพรหมโลกได้ถ้าปรารถนาสำหรับฤกษ์ผู้มีศีลบริสุทธิ์ เจริญวิปัสสนาถึงขั้นทำอัสวกิเลสให้หมดสิ้นเชื่อไม่เหลือเศษ สำเร็จเป็นพระอรหันต์ เป็นผู้ถึงฝั่งผู้นั้นท่านเรียกว่า บรรลุพรหมจรรย์ชั้นสูงสุดอย่างแท้จริง

ท้าวสักกเทวราชตรัสสรรเสริญว่า “ดูก่อนมหาราชา การประพฤติพรหมจรรย์เป็นคุณมีผลมากกว่าทานหลายเท่านักสุดจะเปรียบได้” และเนื่องจากท้าวสักกะทรงรู้จักดีของผู้ที่เคยทำบุญกุศลไว้มากๆ ว่าไปบังเกิดที่ไหนกันบ้าง พระองค์จึงตรัสยกตัวอย่างว่า “ดูก่อนมหาราชา พระราชาพระนามว่า ทูทีปราชญ์ กรุงพาราณสีในกาลก่อน ทรงบริจาคทานเป็นอันมาก

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอุชิฐานบารมี (๓)

๔๓๖

สวรรณคดีแล้วก็ได้บังเกิดในสวรรค์” จากนั้นพระองค์ได้ตรัสเล่า
รายละเอียดของพระราชชาติแต่ละองค์ให้พระเจ้าเนมิราชได้สดับ

เรื่องราวจะเป็นอย่างไร ติดตามได้ในตอนต่อไป ให้พวก
เราทุกๆ คนหมั่นประพฤติธรรมไว้มากๆ ทาน เราก็ทำให้เต็มที่
พรหมจรรย์ ก็ประพฤติควบคุมกันไปอย่าให้ขาด ทั้งรักษาศีลและ
เจริญภาวนา เพราะจะเป็นอุปการณสำคัญที่จะทำให้เราประพฤติ
พรหมจรรย์ขั้นสูงได้บริสุทธิ์บริบูรณ์ยิ่งขึ้นไป อันจะเป็นเหตุ
ให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน หรืออย่างน้อยก็ได้พบพระรัตนตรัย
ในตัวซึ่งเป็นที่พักพิงที่ระลึกภายในกันทุกๆ คน

